

פרוטוקול מס' 7/ע

פשינת ועדת הכספים

ביום ג', כז' בחשוון תשי"א - 7.11.60

נוכחים חברי הועדה:

- הי"ד ד. ג. ז. סנקס
- ש. דיין
- א. פ. זמחובסקי
- פ. נפתלי
- ב. רמז
- א. בן-אליעזר
- פ. שנה
- א. הרצפלד

- פ. איילון - מזכיר ועדת הכספים
- ש. שפיבק - שטעם האוצר

פוזטויים:

- ד"ר טרוז - מבקר הפדינה
- ד"ר ברנבן - שטעם האוצר
- ד"ר קיפרון - שטעם משרד הכספים

הישיבה נפתחה בשעה 09.00

הי"ד ד. ג. ז. סנקס:

אני פותח את הישיבה. נדרון ראשית כל בשבת  
אשר נשלח אלינו ממבקר הפדינה, והנוגע לדין  
החשבון השנתי. אתפול המצגנו לאחדים את העוק הפכתב הזה. אני מציע  
שנשפע את מבקר הפדינה אשר יוסיף הפברים בעל פה למה שכתב.

ד"ר טרוז:

כאשר קבע הפתוקק את הטידוד כנוגע להגשת  
הדוחים, הוא יצא פשתי הכחות: א. פן ההנחה  
שהנופיים המבוקרים יגישו את הדוחים שלהם, שהם הנפיים לדוח של מבקר  
הפדינה תוך שלשה חודשים. ב. פן ההנחה שמבקר הפדינה יוכל להגיש את  
הדוח תוך שלשה חודשים לאחר שקבל את הדוחים של הנופיים המבוקרים.

ההנחה השניה היא נכונה ואינני רוצה לערער  
על הסדור, שעל המבקר הפדינה להגיש את הדוח שלו תוך שלשה חודשים לאחר  
קבלת הדוחים של הנופיים המבוקרים. לדוח של החשב הכללי ישנו הפקיד  
מכריע נדרון זה. הועדה יודעת שאצלנו קיימת שיטה של הנהלת ספרים מרכזית,  
ורק הדוח של החשב הכללי מספק את המספרים שעליהם צריך להיות פנוטס חלק  
גדול מהדוח של מבקר הפדינה.

נתברר שההנחה הראשונה אינה נכונה, ולנופיים  
המבוקרים, או לפחות מחלק מהם אין אפשרות להגיש את הדוחים לשמה תוך  
שלשה חודשים וביחוד החשב הכללי. ועדת הכספים הכירה בקושי של זה  
האחרון ובחוק התקציב תקנה את הטעיה השה.

רש.

נסייתי לקבל את הדוח"ים של הגופים המבוקרים ובמיוחד של החשב הכללי, אבל רק בתחילת ספטמבר קבלתי ממנו סיכומים זמניים והובטח לי שעד אמצע נובמבר אקבל דו"ח סופי, אבל בלתי מפורט. עכשיו, לאחר תום השנה, מתקיימות העברות רבות מסעיף לסעיף, המשנות מאש את התמונה הכללית. הן תהיינה מוכנות עד אמצע נובמבר והחשב הכללי הבטיח למסור לי את הדו"ח הסופי בתאריך זה. הדו"ח המפורט של החשב הכללי יומצא רק לאחר שנים עשר חדש, כלומר במרץ 1951.

הייתי נאלץ לדחות את הגשת הדו"ח השנתי, כי הדו"ח אשר יכול הייתי אולי להמציא עד סוף ספטמבר, היה תערובת קטעים מספר, כי הבסיס החשוב והמכריע ביותר - מהפסדים של החשב הכללי - לא יכלו להיות הבסיס של הדו"ח הזה.

לאחר שקבלתי בתחילת ספטמבר את הסיכומים הזמניים, יכול היה משרדי לגשת לעיבוד סופי של הדו"ח. אם אקבל בימים הקרובים את הדו"ח הסופי, אוכל להגיש את הדו"ח השנתי בחדש דצמבר.

אני מבקש את ועדת הכספים להסכים לסידור זה לשנה הנוכחית. אני מצטער שאי אפשר היה לקבל את הסכמת הועדה בנידון זה לפני סוף ספטמבר, אבל עוד ביולי ובתחילת אוגוסט קוייתי שאקבל את הדו"ח של החשב הכללי. יושב ראש הועדה דיבר איתי, ועל סמך שיחה זו עשיתי נסיון רציני מאד לגמור את הדו"ח עד סוף ספטמבר, אבל הדבר היה בלתי אפשרי.

אשר לסידור לעתיד, דברתי עם החשב הכללי וקבלתי ממנו הבטחה שהוא יגיש לי את הדו"ח הסופי בשנים הבאות תוך ששה חדשים. מזה אני מסיק את המסקנה, להציע את חיקון החוק כך, שהגופים המבוקרים יגישו את הדו"ח חים שלהם תוך ששה חדשים. מבקר המדינה רשאי לדרוש הגשת דו"ח חים בתקופה מוקדמת יותר, כי נתברר שכמה גופים מבוקרים יכולים להמציא אותם תוך שלושה או ארבעה חדשים. כלומר, הדו"ח של מבקר המדינה יוגש תוך חשעה חדשים. אין זה תיקון לטובת מבקר המדינה, אלא לטובת הגופים המבוקרים, וביחוד לטובת החשב הכללי.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מרשה לעצמי להביע דעה מנוגדת במקצת לדעתו של מבקר המדינה, ואני מקווה שלא יראה בזאת התנגדות אישית, כי אם רק התנגדות עניינית. אני כתבתי לו מכתב, בו הדגשתי כי האיש אשר צריך לשמור במדינה על הוראות החוק בקפדנות יתרה, הוא מבקר המדינה. אם החוק קבע שעד תאריך מסוים על מבקר המדינה להגיש לוועדת הכספים דו"ח, היה עליו לעשות זאת. מבקר המדינה כתב לוועדה שהוא לא הגיש את הדו"ח מכיון שהמשרדים השונים לא הגישו לו את הדו"ח חים שלהם בזמן הדרוש, ולכן לא יכול היה לתת תמונה כוללת של המשק הכספי של המדינה. אולם, אינני חושב שתפקידו העיקרי של מבקר המדינה הוא, לתת תמונה כוללת של המשק הכספי של המדינה. מבקר המדינה מיטיב היה לעשות, לו היה מגיש לנו את הדו"ח בקפדנות ובדיקנות, בתאריך שנקבע, ושם היה כותב: החשב הכללי חייב היה להגיש את הדו"ח, אולם לא הגיש אותו; משרד הבטחון צריך היה להגיש דו"ח ולא הגיש, ואני מצייין ליקויים אלה ואלה.

אילו עשה זאת, היה לזה ערך חינוכי רב מאד. אני חושב שאסור למבקר המדינה להימנע לתוך הרשלנות הקיימת עכשיו במדינה.

אני יכול להבין שיש צורך לשנות את החוק לעתיד לבוא, אבל בספטמבר צריך היה להיות מוגש דו"ח, ואנו היינו מעבירים אותו למליאה, עם כל ההערות שלנו. זה היה מחנך את המשרדים, הם היו מבינים שזהו משהו רציני ביותר והיו מתאמצים יותר מאשר התאמצו בפעם זו.

דש/לש

אחת. יסלח שבקר המדינה, שכולנו סתייחסים אליו בכבוד הני גדול ובאסון הכי גדול, אבל כאן היתה לו הזדמנות לפלא חובתו באופן יוצא מן הכלל. אינני מבין בטה יצדיק שבקר המדינה את עצמו לפני הכנסת, ובטה אני אצדיק את הועדה לפני הכנסת. אטנם הזכרתי לשבקר המדינה לפני הזמן הקבוע, שהוא צריך להגיש בראשון לאוקטובר את הדו"ח ולציין את כל הלקויים, ולציין גם מה חסר. אני מציע שהוא יעשה את זה גם עכשיו. הוא יכול להגיש לנו דו"ח לתאריך 30 לספטמבר. הוא יכול להיות קצר ואינו צריך להכיל כל ספרים. שבקר המדינה יכול לכתוב: אינני יכול להגיש את הדו"ח הטלא, היות ומשרדים צאלה ואלה לא הגישו את הדוח"ים שלהם. דו"ח זה יוכל גם להכיל הצעה לשנוי החוק. הוא צריך לציין איזה משרדים היו בסדר ואיזה לא, ועוד רשימה של לקויים אשר מצא שבקר המדינה במשרדי הממשלה. אינני מבין מדוע עלי לשכות לדיון על הדברים האלה עד סוף ספטמבר. בדיוני לדון על זה עכשיו. אטנם קבלנו חלק מן הדוח"ים שבקשנו משבקר המדינה, אולם הם אינם שנתיים וחלק ועוד חסר לנו. אני חושב כי חובתנו לקבל את הדוח"ים לקבל את בהקדם האפשרי ולהעבירם למליאה.

פ. נפתלי:  
לעצם העניין אני מסכים עם היו"ר. ישנה כאן שאלה, איך לקבוע את התאריכים, וזו אינה שאלה טריזיפיונית. אני יכול להסכים לצורך לשנות את התאריכים. השאלה הפריזיפיונית, שאלת השמירה על התאריכים ולבועים בחוק, ועל זה אנו צריכים לשפור שמירה קפדנית.

גם אני חושב שעל שבקר המדינה להכין עכשיו דו"ח אם כי יהיה זה דו"ח ביניים. אני רוצה לשמוע משבקר המדינה אם יהיה בזה קושי רב בשבילו לעשות זאת במהירות האפשרית. אחרי כן תהיה אפשרות להציע שינוי לחוק בשנה הבאה.

א. הרצפלד:  
אני אומר, כי כל בשלנות היא בשבילנו סימן רע. כל דבר הזקוק לאישון צריך להיות בסדר, והמדינה על אחת כמה וכמה. אני דורש דיקנות. שבקר המדינה צריך להסיל פחד ואימה על כל מוסד, וכל מוסד צריך לדעת שיד הבקר קשה, מה שאין כן כעת.

אני מצטרף לדעת יו"ר ועדת הכספית וסר נפתלי, ואני חושב שאי אפשר לשנות את החוק, אלא רק לעתיד. על כן, מוטב שיוגש לנו דו"ח סקוצר, טאשר לא יוגש בכלל. אנו סוטרחים לראות בדברים האלה טשהו קרוש. לכן נתנו איטון כלתי מוגבל במקר המדינה.

ב. רפפור:  
אינני יכול להביע אכזבות מספרד שבקר המדינה, אבל יחד עם זה אינני מרוצה מן המשרד הזה. אני סבור שבקר המדינה חייב להגיד טשהו על כל המרחש עתה במדינה. ישנם דברים שבהם לא אאשים שרים. לא אאשים את שר האוצר בעסירותו, אם נגורים הטורים של המנגנון. מנגנון הוא דבר שיש לו כוח פי כמה טאשר למדינה, לממשלה לוועדות ולכולנו. לפעמים הולכות לאבדון תנועות ציבוריות מפני כוח של מנגנון. הוא יכול לשרת מפעל - הוא יכול להשליש על מפעל.

הגבול בין הביקרות הכספית, הטשקית והחברתית חדש רק ועדין ואני יכול להגיד את ד"ר סרוס אם הוא אומר שלא הכל שייך לו. ועדת הבטלים, למשל, אינה עניין למבקר המדינה, אבל קשורים בה עניינים טשקיים, כספיים, חטורים טאד. על מבקר המדינה לאמר לנו טשהו לגבי עניינים אלה.

ישיבת ועדת הכספים  
7.11.50

רש/לש

כאשר היה בזמנו דיון על סבך המדינה, אני לא הגזמתי בזה. דברו אז על בקורת על בודדים, על מעילות של בודדים, ואני אינני יודע אם זה בודדים או רבים, אבל כאשר אין שום עובדה מתבררת במדינה זו, זה מביא לידי תוצאות חמורות. ישנה בארץ אגירה שהכל מותר, הכל הפקר.

עלי לציין, כי מה שאני אומר כאן לא אניד בכנסת, אולם, אם רוצים לשמור על כבוד סבך המדינה כמנסד וכאדם, יש לפעול בריקנות רבה. אני מצטרף לדברי קודמי, על כך שמכרח לבוא שינוי, גם אם זה קשור בקונפליקט בין סבך המדינה לבין האדמיניסטרציה הגבוהה ביותר. אני חושב שאילו הייתה מופיעה בכנסת ביום אחד סקנה פורמלית ומהותית היא זה מחזק את עמדתו של שר האוצר ולא מהליש אתה, ומחליש הופעות שליליות.

אני מתנגד לשינויים והקלות, אני רוצה להחטיד ולהטיל יתרו אחריהם על סבך המדינה. יכול להיות שמצד אופוזיציה וקואליציה. טוב מצד לאופוזיציה שיהיה הפקר ושום דבר לא יחוקן, אולם, אני יודע שהרדח הזה יצא בהפסד רב, ומשום כך אני סבור לשלחה זו, יש סגנה סקנה טפזיטת.

ש. דיין:

אני אחד טאלה שרואה במסך המדינה מנסד אשר צריך להתעניין יותר טאשר בטפזרים. אני חושב שאפקר הוא הפנגבון, עבודתו, שיב האנשים והיעילות החברתית. אנו שוטעים על שחיתות גדולה במדינה, ישנן שמועות בלתי שוטקות על כך ואיש אינו מכחישן על-כך. אני חושב שבדיים אלה קמו עלינו להורידנו שאולה. בכלל, יש הרגשה כי יותר טרי סקידים במדינה ואין בזה צורך. בנאומים בכנסת שש טל שאוסר כך ויש מי שאוסר אחרת, אבל הדברים אינם טבוטטיים. קיים סבך המדינה ועליו להגיד לנו את דברו בענין זה. ישנו רגון על פלגות הזנתנות המלצות לקבלת סקידים טאנשי שלומם. גם זוהי שחיתות ועל סבך המדינה לבדוק את הדבר, כי הוא עליון על הכל.

בכל השפחים האלה לא נאמר לנו דבר. הוגשו לנו טפזרים, שהם חשוכים טאד, אבל פחות מהדברים שהזכרתי. ואם הסדים פובדיים לסבך המדינה, ואם חסר לו תקציב, אני בטוח שלא היינו טטרביים לסלא בקטרו לתוטפת, לו היה טביש אותה.

א. ט. גניחובסקי:

אני מצטרף לדעתו של היו"ד, אבל עלי להגיש כמה דברים שאני סובר עליהם לא בפעם הראשונה. תפקיד סבך המדינה הוא, לבדוק את יעילות עובדי המדינה. אם אזרח צריך להכות חודשים בלי תשובה שהוא שולח לפקיד, אני חושב שתפקיד סבך המדינה להתערב בכך. לקראת מה אני הולכים במדינה?

אני טאשים גם את השדים, כי הם עאמם אינם עבדים על סכתביים וטה שנעשה בכנסת בנוגע לשחיתות, הרי זו טטש שעוררית. אני בטוח שכל הפנקטים והשוברות במסדדים הטובים יהיו נסדר, אבל עלינו לבדוק ביהוד את עבודתם של הפקידים.

ישנם קציני הטברה של משרדי הטפסלה, העולים טאה אלף ל"י לטפסלה, ואני חושב שתפקידם להכחיש, אם יש ביכולתם לעשות זאת, את כל הנכתב בעתוננים על הדברים האיומים הבעשים במדינה.

היו"ד א. ט. פנקס:

בחוק סבך המדינה אין סדובר על אובשים וטנקציות. והטנקציה היא הדו"ח של סבך המדינה המוגש לוועדת הכספים והשוועבר אחרי כן עם הערות ומטקנות לכנסת. אם הסבך איננו טגיש לנו את הדו"ח, הרי אין טנקציות. או שיש צורך להכגיש טנקציות חוקיות לחוק סבך המדינה, או שיוגש הדו"ח בזמן הדרוש.

ישיבת ועדת הכספים  
7.11.60

רש/לש

ד"ר טרוט:

עלי לציין, כי אני שמח שהויכוח הזה התקיים  
כאן, אולם אני מאסר שרק היום ניתנה לי  
הזדמנות לצבור על הדברים האלה. עלי לקבוע שטן הויכוח ראיתי כי החברים  
אינם יודעים מהי עבודתנו ובאיזה נושאים אני מטפלים. ועדת הכספים החליטה  
על ועדה פסגה אשר תשפיל בעניינינו מבקר הפדינה וחשב פעם בחודש. אני יודע  
כמה רבה עבודתה של ועדת הכספים ומבין שטענות שונות אי אפשר היה להגשים  
את הבטח, אבל כתוצאה מכך לא היתה לי הזדמנות לספר לוועדה או לוועדת הפסגה  
על עבודתנו, לפרות שהייתי מאד שמח לעשות זאת.

אני רוצה לתת דוגמה אחת: מד רפפור זבנר על  
ענין הנטל בחיפה, אני יכול לספר לכם כי אני מטפלים בנושא זה חודשים  
רבים. במשרדי ישנו דו"ח ארוך על כל השאלות האלה, ואני הגשתי אותו לשר  
התחבורה ולשר האוצר. לפי הצעת הרכבה ועדה סיוחדת הפטפלת בזה, אשר  
התחילה לעבוד לפני חודש. היא מטפלת עתה בשאלת היחס בין הנטל לבין הפנס.

אני שואל את הועדה, באיזו צורה יכול הייתי  
לספור לה על כך שאני מטפל בה באופן אינטימי בשאלה זו.

נתעוררה כאן שאלה על עמדתנו בתוך המשרדים.  
אני יכול לאמר שעמדתנו בתוך המשרדים חזקה פכמה בחינות, לא כפי שבאמר  
כאן. אולם, לא היתה לי הזדמנות לספר זאת לוועדה. בשיחה אישית עם היו"ר  
של הועדה דברתי אותו על כך.

הייתי מאד שמח לו היתה נתנת לי הזדמנות לקשר  
סתמיד עם הועדה. עלי לאמר כי ענין הטכניקות של משרדי אינו ברור ביותר.  
אתן דוגמא: אני מקבל מספר גדול של תלונות על פקידים פסוימים, התנהגות  
אישית וכדומה. אם הועדה והמטפלה תרצנה בכך, אני מוכן לייצור במסגרת  
משרדית טהלקה סיוחדת לתלונות, אולם דרושה לכך הטכנת המטפלה. לפרות זה,  
אני מנסה בכל המקרים טפין זה לעזור ככל יכולתי. אני שולח העתק של התלונה  
למשרד הצדון ומנסה לעזור, אבל זוהי שאלה של טכנות.

גם דעתי היא שיש צורך בטלחמה נמצות נגד  
הסחיתות במדינה, אבל אינני יודע באיזה סידה הדבר הוא במטכות. אני מכיר  
לשפל בעניינים אלה.

יש במשרדי חומר רב על שאלות הסדור החדש בין  
משרדי המטפלה, ומאד הייתי מעוניין למסור זאת לוועדה עם לוועדת הפסגה.  
בדקנו גם את בעית החשובות לסכתבים, ונמ על זה יש לבו חומר רב שאייתי  
סוכן להגיש לוועדה.

ברצוני לאמר כמה טילים אל הדו"ח השלבני השנה.  
אני יכול לאמר שאני חסיד החוקיות לא פחות מאחרים, ותוך כבוד לכנסת פגעתי  
בנוסח הפורמלי של החוק. אני חשבתי כי תפקידי למסור לכנסת רק דו"ח הנתן  
לקריאה ולא רציתי למסור קטעים שונים ורק בשלב מאוחר יותר להשלים את החסר.  
חשבתי כי חשוב יותר בשביל ועדת הכספים ובשביל הכנסת לקבל דו"ח המראה את  
הלקוים המעניינים, מאשר להגיש דו"ח המראה את הלקוים של אגופים המכונקרים,  
אשר לא הגישו כזמן את הדו"ח שלהם. חוץ מזה, כבר הזכרתי את הקושי הסיוחד,  
שהועדה האריכה את הזמן בו הוא צריך להגיש את הדו"ח.

אני מציע שבדו"ח הביניים שאמסור לא יהיו כלל  
מספרים. אם הועדה תסכים לכך, אני חושב שהגשת דו"ח הכיניים היא הדרך הנכונה.

היו"ר ד.צ. טרוט: אני מסכים: ישנה הטכנת להקים ועדת פסגה, אשר  
תשב פעם בחודש, תשמע דו"ח ים סכקר הפדינה  
ותביא המלצות לוועדת הכספים כולה.

מבקר המדינה יגיש למדינה בהקדם, דו"ח  
שבתי, ל-30 ספטמבר. הדו"ח הזה לא יכלול את המספרים של עבודת  
הממשלה, כי חלק מן המשרדים טרם הגישו את החומר הדרוש, אבל יודגש בדו"ח  
שהחומר יודגש בדו"ח השנתי.

בדו"ח הזה יציע מבקר המדינה את הצעותיו לשיפור  
העניינים.

ד"ר טרוט: פרט לדו"ח השנתי הכללי, יהיה דו"ח על הבטחון. זה  
יהיה דו"ח נפרד. חשבת לנכון לשלוח גם את הדו"ח  
על האפשרויות בדו"ח מיוחד.

הי"ר ד.צ. פנקס: אני חושב שבשם כל הוועדה יכול אני לומר: כל דו"ח,  
על כל גוף מבוקר, ראוי שיוגש לנו בהקדם ובלי  
דחיה. כל מה שמוכן להגשה, ראוי היה שיגש.

א. בן-אליעזר: כרצוני לשאול, אם מבקר המדינה התחיל לפעול  
גם במסדרות שאינם מוסדות של הממשלה,  
אלא קטורים אתה, למשל: הסוכנות היהודית.

ד"ר טרוט: בקשר לזה ישנן שאלות רבות. השאלה הראשונה  
בקשר לסוכנות היהודית היא, אם הסוכנות היהודית  
היא גוף בתוך ע"מ הממשלה. אם הדבר הוא כן, אז המצב הטשטשי הוא באמת  
נדברי טר בן-אליעזר. ועדה זו צריכה להחליט איזה גופים נחמכים עלינו  
לבקר.

אני מקווה כי תוך שבועיים אוכל להגיש את הדו"ח  
ל-30 בספטמבר.

2. חוק מס נסיעות לחו"ל.

הי"ר ד.צ. פנקס: אנו עוברים לטעיף הבא בסדר-היום שלנו: חוק מס  
נסיעות לחו"ל. (קורא את החוק).

א. רייז: כאן כתוב כי גם נסיעה ממקום אחד למשנהו בחו"ל,  
חייבה מס. כלומר, עלי לשלם מס בכל מקום אליו  
אטע בחו"ל, את מס הנסיעות.

הי"ר ד.צ. פנקס: דק את רכשת את כרטיס הנסיעה בישראל, כפי שאומר  
סעיף 2: "המס מוטל על רכישת כרטיסי נסיעה  
בישראל".

ב. רפפור: בחוק זה ישנו סעיף האומר, כי שר האוצר רשאי  
לקבוע את שיעורי המס. אני חולק על כך ותהיה  
לי הסתייגות, אבל אני רוצה לדעת מה הם שיעורי המס הזה, איך הוא מתחלק  
וטי יהיה פטור מתשלום.

א. בן-אליעזר: כמה מקרה האוצר להשיג מן החוק הזה? האם המטרה  
היא, להשיג סכום כסף גדול לאוצר, או הוצאה  
מהמס עם חברות הנסיעות, בקשר עם השואת קורס המטבע?

ד"ר א. ברגמן:

ההצעה הזו נולדה באוצר לפני שנה וחצי, ואז היתה צורתה שונה לגמרי. חשבנו אז לבשל את היתרי היציאה ובמקומם להשיל פס על היוצאים לחו"ל. אנו הצענו זאת לראשונה בתור מס בולים, ששם אין כלל צורך במנגנון, והצענו גם שחרורים מסוימים: נסיעות לשם ריפוי, נסיעות לשם לימוד ונסיעות של קשישים וקטנים למשפחותיהם.

בינתיים שינה החוק את צורתו, אבל כוונתו היא היופ: לתת שחרורים מסוימים.

אם הדבר יראה לשוב בעיני הועדה - אני חושב שאצלנו לא תהיה כל התנגדות ללך - הייתי מציע לשנות שוב את החוק בתור מס בולים ולבקש יפוי כוח משר האוצר לקבוע את השיעורים, אבל האו השיעורים יובאו בפני הועדה, כפי שעשינו במס השעשועים.

אפשר גם לעשות זאת בדרך אחרת: בפני הכנסת מונחת הצעה על תיקון מס הבולים, ואפשר לאחד את שתי ההצעות האלה. סתור לנו לעשות זאת, מבלי שהדבר יובא לכנסת.

אנו רוצים לדעת, מהי הזדהות לעתה של הועדה בענין זה. הצעתנו נידח לשיעורים היתה: מקסימום של 35%-50 באוירון; אותו זכר באניה; באניה בת דריגה אחת 20%, ו-20% בדרגה הנמוכה ביותר של אניה בת דריגות סטפר.

פ. נפתלי:

מה התוצאה הפרלימנרית אם החוק יובא בתור מס בולים, או בצורה כזו?

ד"ר א. ברגמן:

אינני יודע למה העבירו זאת כך לממשלה; יתכן שראו לעשות מזה חוק טיפוח, היות וזה שיין למשרד העליה.

אני חושב שהיינו יכולים ללכת בעקבות החוק האמריקאי. שם המס על כרטיס נסיעה הוא מס בולים, אבל הוא מוטל על כל כרטיס נסיעה. הצעתנו הראשונה היתה גם פה להשיל את המס באופן תיאורטי על כל נסיעה, אבל לציינ סכום סיניסלי של 10-15 ל"י לנסיעה בכרון אחד, מה שמשחרר למעשה את כל הנסיעות בפנים הארץ.

ב. ופטור:

אני חושב שאין לנו עכשיו מה לעשות. אנו צריכים לדעת מהי בדיוק הצעת האוצר, ורק אז להמשיך בדיון.

ד"ר א. ברגמן:

הכסף שנוצא מס זה, מה ששאל בן-אליעזר, תלוי במספר היתרי היציאה. אנו מעריכים זאת ל-600 אלף עד מיליון ל"י. זהו כסין מס מיוחדות, אבל באותו זמן אנו חושבים גם על השואת הקודם של המסבוע.

פ. נפתלי:

בולים זהו צורה של גביה, ואם ברצוננו להכניס את המס החדש הזה, יכולים אנו לכתוב בחוק, כי הוא ייגבה ע"י בולים. זה יכול להיות כתוב גם בתקנות. מדוע יש צורך לקשור זאת עם מס הבולים?

ד"ר א. ברגמן:

הבקשה לתת יפוי-כוח לשר האוצר פרשה ככך, שאיננו יודעים עדיין איך העניין יתפתח. פה יש הכרח בגמישות מסוימת. אבל אפשר לכתוב: שיעור מס הגביה יקבע ע"י שר האוצר בתקנות, לאחר התייעות עם ועדת הכספים של הכנסת.

היו"ר ד.צ. פנטוס:

אני הייתי מציע לחברים היושבים כאן כמה תיקונים, ואח"כ נשטע גם את הערות יתר החברים.

אינני מתנגד למקסימום של 50%. אבל אני מציע

שקביעת הדרגות תעשה ע"י שר האוצר, לפי החלטת ועדת הכספים, אני מציע  
שקבל משר האוצר הצעה ספורטת, עוד לפני שהחוק יובא לדיון בכנסת.

פ. נפתלי: אני מסכים לכך, אבל אני שואל את עצמי, אם על יבן  
לכבול את עצמנו במקסימום של 50%. ישנן נטיעות  
סטוג סטויים שאפשר לקחת עליהן יותר מ-50%.

א. הרצפלד: אני מתנגד להעלאה נוספת על 50%, כי איננו  
צריכים להטיל על האוצר עומס כה רב בבת אחת.  
אנו צריכים כבר להיות סבוסים, כי כאשר מדבים - לא תמיד סרויחים.

אני חושב כי סטפיק שיהיה כתוב: "בהתייעצות עם  
ועדת הכספים". הטעורת של יחסינו עם משרד האוצר טראה לנו שאיננו צריכים  
לשנות את הכתוב.

הי"ר ד.צ. פוקס: זכות הטלת הסטים היא של הכנסת ולא של שר האוצר  
או של ועדת הכספים. אני רוצה לשמור על זכות זו  
לגבי הכנסת, בזה שאני אומר: לא יושלו יותר מ-50%. אני מציע שישאר  
הטריבוציפ הזה, כי אם אין כותבים דבר, אין כל עיכוב שמישהו יטיל פעם  
200-500%.

מדוע אני בעד זה שהשיעורים יקבעו ע"י ועדת  
הכספים? זה לא יזיק להכנסות המדינה ולדעתי, גם יקל על שר האוצר ועל  
הממשלה, כי ואחריות תהיה על נציגות הכנסת. אילו היה לנו די זמן בכנסת,  
הייתי מציע שגם זה ייקבע שם, אולם מכיון שהזמן כה סוגבל, אני מציע  
שזה ייעשה ע"י ועדת הכספים.

ש. זיין: לטעמה, הועדה שלנו היא רק ועדה מיעצת, אולם  
עדיין לא קרה ששר האוצר לא יתחשב בהסלחותינו.  
אבל אם אנו רוצים לקחת לעצמנו עמשינו זכות של דעה סכרעת, אני שואל אם  
היה כבר תקדים לזה?

הי"ר ד.צ. פוקס: ראשית, עלי להשיב לך כי הפה כבר תקדים לכן.  
שנית, בכל מקום שישנה סמכות לשר, יש צורך באישור  
הכנסת; אולם, למה צריכים אנו לחכות זמן רוב? אני חושב שגם השר יטכיים  
להסדר זה. אם החשונה נקבל בישיבה הבאה. אם זה יתקבל ע"י האוצר, יוכלו  
המנסחים לבטח את החוק מחדש, בהתאם לזה.

פ. נפתלי: לא ברור לי ענין חלום הטס על סמכות.

ד"ר א. ברגמן: זה דבר שנלקח מהחוק האמריקאי, אבל אם יותר רצוני  
לושרה שנגביל את הטס רק לכרטיסים הנסכדים  
בארץ ולא למהנות, לא תהיה, לדעתי, התנגדות מצד האוצר להגבלה זו.

הי"ר ד.צ. פוקס: אני מתנגד להבדיל בקבלת הטס ובהפעלתו, בין כי  
שקונה כרטיס כל"י ובין הקונה אותו בדולרים.  
אינני רוצה להתור תחת הסטבע שלנו. אני גם מצדיק את הטלת הטס על המקבל  
סחנה, כי מי ששולח את הכרטיס, ישלח גם את הטס. אשר לשחרוריים, אני מתנגד  
להגדרה הכללית של ד"ר ברגמן. אני חושב שכאשר בוטעים אנשים בעלי אמצעים  
ויכולת להתרפא, עליהם לשלם את הטס, זרק את הרשות המקומית תציר על אדם  
סכויים שהוא חסר אמצעים, יוכל להיות סטוהדר סן הטס הזה; איתו דבר בנוגע  
לאלה הנוטעים לחו"ל כדי ללמוד, תלוי מי הוא הנומפ, אני חושב שאם יהיה  
קיים חוק כזה, יבועו אנשים רבים טללכת לרשות המקומית ולבקש את התעודה  
אשר תשחרר אותם סן הטס, ויבכרו לשלם אותו. זה צריך להיות תלוי בגובה  
הכנסתו של הנוסע לחו"ל.

אני בהחלט בדעה, שכל אלה הנוסעים לחו"ל בשליחות של מוסד איזה שהוא, צריכים לשלם את המס: שליחי המוכנות היהודית, שליחי הספלות, שליחי הממשלה - על כולם לשלם את המס הזה.

ד"ר קישורין:  
כל מה שנאמר פליידי היו"ר נכון לגבי חולים, תלמידים ואלה הנוסעים לבקר טפחותיהם, אבל מה יהיה דינו של תייר, אשר בא סארה ב דק עם כרטיס ארצה ועליו לקנות כאן כרטיס כדי לנסוע בחזרה? לדעתי, יש לשחררו טסט זה כשהוא חוזר לארצו.

היו"ר ד.צ. פנקס:  
אז עלינו להגדיר זאת בחוק, שהוא חל דק על תושב ישראל.

ד"ר א. ברגמן:  
אני חושב שכדאי, כי בתקנות נזכר גם על שחרורים. ייתכן שהצעת היתה ליכולית טרי, אבל אני חושב שבתחילה שוב להיות ליברליים ולא לגעת בהרבה תקנות כאוביים.

היו"ר ד.צ. פנקס:  
אני מציע שתבטחו את החוק כחלש. האנדר ינסח את החוק שחדש ויקבע את עמדתו, לאחר ההערות שנשמעו כאן. בשום דרך על זה ביום רביעי הבא, אני מניח שישבת הועדה תקיימם בימים רביעי וחמישי, כי גם הכנסת תשב בימים אלה.

ד"ר קישורין:  
אני חושב שאם נכניס את ענין השחרורים לתקנות, זה יקל מאד על החוק, כי אם נצטרך לנסח הכל בחוק, זה יסובל אותו מאד ויקשה עלינו.

היו"ר ד.צ. פנקס:  
אין לי התנגדות לכך.

אני נועל את הישיבה.

הישיבה נועלה בשעה 12.00.